

Goeden morgen, vrienden.

We zullen dan ook deze morgen weer trachten iets van wijsheid en wijding tezamen te vlechten. Het probleem, dat wij daarvoor hebben uitgekozen, staat in direct verband met de levenssfeer, de levenslessen van de mens. Ik wil hier n.l. aan de hand van bestaande gegevens op aarde zowel als kennis van uit de sfeer met u behandelen: levenskracht contra goed en kwaad.

Wanneer wij spreken over goed en kwaad, dan weten wij allen, dat het hier over een relatieve waarde gaat. Deze relativiteit echter verhindert ons niet om in de stof en tot heel ver in de sferen gebonden te blijven aan deze zeer persoonlijke concepten. Wat betekent nu voor ons dit oordeel? Ik wil niet alle bronnen vermelden, van waaruit ik de volgende gegevens tezamen haal. Het zij u genoeg te weten, dat zij stammen uit aardse filosofieën, openbaringen en overpeinzingen.

Op het ogenblik dat wij spreken over goed en kwaad, wordt in de tweeheid van het oordeel de eenheid des levens verloren. Slechts daar, waar het leven een eenheid is, kan het in harmonie zijn met de cosmos. De mensheid is tegen zichzelf verdeeld en sprekende haar oordeel verliest zij haar waarde. Op het ogenblik dat de mens bewustzijn verkreeg van goed en kwaad, deed de dood zijn intrede op aarde. Er bestaat geen enkele weg, die de mens kan leiden tot algemene bewustwording, tenzij dan de weg van het gulden midden, waarin alle krachten tezamen vloeien tot één en geen hechting of vrees meer kan optreden, omdat licht en duister, goed en kwaad tezamen zijn geworden tot de erkende kracht van Brahman, ja, Atman zelve, die zich openbaart.

In deze verschillende kleine citaten wordt bewust een relatie gelegd tussen levenskracht en concepten van goed en kwaad. Dat is niet zo vreemd als men denkt. Op het ogenblik dat wij gaan oordelen, beginnen wij van uit onszelven een actie, waarbij wij de cosmische kracht rond ons in twee delen scheiden. Of we dit nu weten of niet, die scheiding brengt de cosmische kracht in ons in twee ongeveer gelijke delen. Binnen ons wesen zijn deze aan elkaar tegengericht. Ze werken elkaar tegen, ze heffen elkaar op. Is het dan een wonder, dat deze krachten, geleid door de gedachtenconcepten der onwaarheid, elkaar vernietigen? Is het dan verbaazingwekkend, dat de levenskracht verdwijnt, dat alle vitaliteit ondergaat in deze buitengewone felheid, waarmee goed en kwaad worden geconfronteerd?

De juiste levenswijze is niet te beschrijven. Want zeg ik, dat er een juiste levenswijze is, dan impliceer ik reeds, dat er een onjuiste zou zijn. Wij moeten wel spreken in vergelijkende waarden. Zonder dit is het onmogelijk een vergelijking te maken, een uitdrukking te geven aan hetgeen ons beweegt. Toch bestaat er geen juiste en geen onjuiste levenswijze. Om weer te citeren uit aardse wijsheid: Wanneer men zegt, dat een wijze van leven juist is, zo scheidt men een strijd tegen dat deel van de schepping, dat hierdoor wordt verworpen. In deze strijd echter zal de ware levenskracht vernietigd worden. Het ervaren van God is belangrijker dan elk oordeel.

Dit is niet zo dwaas, vrienden, als het misschien velen zal lijken. Obk wij strijden tegen het oordeel, maar we weten, dat we er niet aan kunnen ontkomen. Zolang wij leven, zullen wij tegenstellingen moeten erkennen; en het is al heel erg moeilijk geen preferentie te tonen voor één der mogelijkheden, die rond ons bestaan. Wanneer wij echter de volle levenskracht voor onszelf willen ervaren, dan moeten wij dat oordeel toch wel tot een

minimum beperken. Wat dit betreft zijn we niet alleen. Want ook Jezus erkent, dat het oordeel soms bestaat, dat we er niet aan kunnen ontkomen. Maar gelijktijdig leert hij: "Oordeel niet, opdat ge niet geoordeeld worde."

Dit is niet alleen een kwestie van verdraagzaamheid, dat is een kwestie van het leven zelve. Van af het ogenblik dat je harmonisch handelende in jezelf en met jezelf leeft, zonder een oordeel voor de buitenwereld te kennen, leeft zonder te proberen te differentiëren, aanvaardend de totaliteit van levende kracht, die rond je is, dan ben je vervuld van het cosmisches vermogen. Dan is er niets, maar ook niets wat je remmen kan. Dan valt de dood weg, dan vallen alle andere dingen weg.

Ook de wetenschap leert ons soortgelijke zaken. Het is nog niet lang geleden, dat in een proefschrift werd neergeschreven: "Zo is het duidelijk, dat zij, die in zichzelf besloten de wereld niet meer erkennen - ofschoon zij voor ons niet te benaderen zijn - een buitengewone vitaliteit en levenskracht vertonen. Het uithoudingsvermogen der geesteszieken, die zich afsluiten van de buitenwereld, is onvoorstelbaar groot. Hun prestatievermogen en kracht kunnen verre die van een normaal mens overtreffen. Bovendien is het vreemd, dat de meesten hunner langer leven dan iemand, die normaal is en in de wereld staat."

In dit proefschrift werd ook getracht hiervoor een verklaring te geven. Langdurige studies van het leven der geesteszieken hebben aangetoond, dat juist waar de innerlijke strijd het grootst is, uitputting optreedt en lichamelijk lijden ontstaat. Wanneer wij echter deze strijd ontleden, dan blijkt over het algemeen, dat de mens - in strijd zijnde met zichzelf - zich keert tegen de wereld. De aanvallen van razernij, die sommige typen zo gevaarlijk maken, de jalouzie, de pogingen om in het centrum van de wereld te staan, komen voort uit dit innerlijk verdeeld zijn. Dergelijke patienten leven niet lang. Hun lichamelijke ziekteverschijnselen zijn groot en het is voor hen, dat klinische zorg buitengewoon noodzakelijk is.

Ik kan verdergaan. (Ik heb hier maar een paar punten aangehaald; maar het is voldoende om onze stelling voor vandaag duidelijk te maken.) Er is geen enkele mogelijkheid om de volle levensenergie en de volle levenskracht voor jezelf te verkrijgen en te verwerken, wanneer je gebonden bent in het oordeel. Hoe groter de innerlijke strijd, hoe groter de afkeuring voor bepaalde aspecten in het leven, hoe groter de zwakte van je lichaam, hoe groter de moeilijkheden, die je geestelijk ontmoet.

Wanneer wij dit nu al in stoffelijke zin kunnen vaststellen, wanneer we dit kunnen beleggen met citaten uit het verleden en uit het heden, wanneer wij dit kunnen thuisbrengen zowel bij godsdienst als bij wetenschap, dan hebben we hier toch wel met een zeer belangrijk punt te maken. En dan moeten wij trachten voor onszelf een uitweg te vinden. Het oordeel is nutteloos, hoe vreemd dit ook klinken moge. Wij moeten in de plaats van het oordeel iets anders stellen, dat het ons mogelijk maakt enerzijds één te blijven met de cosmisches kracht, anderzijds toch bewust te leven. In de volgende aanhalingen wend ik mij hoofdzakelijk tot de geestelijke leraren, die wij kennen en die soms in zeer hoge sferen vertoeven:

"Het besef van het leven behoeft geen oordeel te zijn. Want in elke mens is een bepaalde reeks van krachten geschapen. Elke geest is een bepaald facet van de goddelijke totaliteit. Het uzelve kennen kan op aarde belangrijk genoemd worden. Belangrijker is echter uzelve te ervaren. Wie zichzelf ervaart en in deze ervaring de wereld bevestigt rond zich als een geheel, dat past voor alle leven, die is één met de cosmos. De eenzijdige uitdrukking van het Goddelijke door elk der afzonderlijke wezens wordt samengevoegd tot de afgerondheid van een volmaakte scheping. De eenzijdigheid in onszelf mogen wij erkennen, mits zij ons niet

leidt tot een bijzondere aanvaarding of verwerping van de rond ons liggende wereld."

De leraar probeert hier duidelijk te maken, dat de grote moeilijkheid, het grote bezwaar voor ons is gelegen in het feit, dat wij niet onszelf willen accepteren, zoals wij zijn, maar willen proberen aan de hand van voorstellingen te zeggen: "Dit van de wereld hoort bij ons en dat deugt niet." Hij zegt - letterlijk zelfs (ik zal zo nauwkeurig mogelijk hier in woorden overbrengen, wat hier aan gedachten wordt uitgestraald):

"God is een Kracht, die oneindig is. Deze oneindige Kracht leeft in alle dingen, in stof en geest. Niets kan deze Kracht vernietigen. Maar wel kunnen stof en geest deze Kracht in zich laten werken, zonder dat hier kenbare resultaten uit voortkomen. Niet "aanvaarding" alleen van God kan voldoende zijn. Het aanvaarden van God en de goddelijke wil is een je onderwerpen. Het houdt in, dat je wel een oordeel hebt; dat je het aangenaam of minder aangenaam vindt; dat je het gaarne anders zou zien, ook al draag je hetgeen je wordt opgelegd. Een dergelijke houding is ongetwijfeld te verkiezen boven een fel verzet, maar zij staat toch verre in het nadeel bij de enig juiste houding. En hier mag gesproken worden over enig juiste houding, omdat het de enige weg is, waarmee wij leven in God in totaal bewustzijn.

Niets is kwaad, niets is goed. De weg van ons leven, van moment tot moment, van sfeer tot sfeer en van wereld tot wereld ligt in de goddelijke hand. Wij hebben niet te leven; maar wij hebben waar te nemen en dit leven voor onszelfen te erkennen. Waar God ons voert, zullen wij moeten gaan zonder oordeel, zonder critiek. Eerst indien wij dit kunnen, zullen wij begrijpen, wat de waarde is van het heelal. Dan zullen wij, gedragen door deze Kracht, de totale bewustwording zeer snel zien ontstaan. Want elke ervaring is dan een volledige Godsopenbaring, niet slechts een afwegen van waarden t.o.v. elkaar.

Voor de geest is het belangrijk, dat zij actief is. Een geopenbaarde schepping is beweging. Dit geldt evenzeer voor de stof, wanneer ge daarin moet vertoeven. Deze activiteit is echter een vervulling van de innerlijke drang, van de goddelijke weg. Er bestaat geen oordelen over goed of kwaad buiten u, maar in uzelf hebt ge een bewustzijn, dat u een voorkeur doet hebben voor bepaalde mogelijkheden in het Al. Volbreng datgene, wat ge voelt te moeten volbrengen. Volbreng slechts dit, maar doe het met geheel uw wezen.

Vraag niet, of God u zou kunnen helpen en bijstaan. Indien gij juist handelt; is uw handeling tevens Gods handeling in een volledige uiting daarvan. Zij kan niet mislukken, zij kan niet ondergaan. Wie leeft met God kent het totaal der goddelijke Kracht in zich. Het kennen van deze Kracht is geen scheiding van het Al maar een hechte eenwording, een onverbreekelijke band met al het Zijnde."

Ik geef toe, dat dat hier en daar een beetje abstract klinkt. Maar wij moeten wel begrijpen, dat dit toch de enige manier is om het leven te benaderen. Realiteiten bestaan er niet, vrienden. Niets is reëel. Al wat u op het ogenblik beleeft, gisteren beleefd hebt, morgen beleven zult, is een grote reeks van schijnwaarden. Het is een voortdurend spel van bedrieglijke krachten, meer niet. Dat wat ge ziet, is slechts verschijnsel, niet de Kracht, die het zien veroorzaakt. Wat ge hoort is niet wat ge meent te horen, maar de uitdrukking via een medium (een middenstof) van een impuls, die ge niet op juiste waarde kunt schatten.

Zo kun je verdergaan. Er bestaat rond ons geen werkelijke wereld, die je kunt beoordelen. Je kunt slechts de verschijnselen ondergaan, omdat deze behoren bij je vorm. Dat geldt voor de geest precies hetzelfde. Het spel van licht en gedachten, dat ons een wereld doet zien, is ten slotte niets anders dan een in onszelf een bepaalde wereld opbouwen. Krachten van buitenaf helpen ons daarbij, dat is zeker. Maar de wereld,

die wij beleven, ligt in ons; niet buiten ons. Ze is niet wáár in de werkelijke zin van het woord. Eén ding alleen is waar. Dat is God. Want het leven zelf is onontkenbaar.

Men kan hier herhalen, wat de wijsgeer op aarde zeide: "Ik denk, dus ben ik." Men kan het echter ook omdraaien. Geheel het zijn is de gedachte, de realisatie. Al het andere is onbelangrijk. Wanneer de realisatie, wanneer de gedachte gewijd is aan het Goddelijke, zullen alle andere verschijnselen zich daarnaar gaan voegen. Hoe meer wij twijfelen aan onszelf, hoe meer wij ons van onze onvolkomenheden bewust zeggen te zijn of hoe meer wij ons beroemen op hetgeen wij eventueel bereikt hebben, hoe moeilijker het wordt werkelijk te leven. Want wij hebben geen tekortkomingen en wij hebben geen verdiensten. Wij zijn een uiting Gods en indien wij dit accepteren zonder meer, zullen wij ons lot ondergaan, volbrengen wat volbracht moet worden, zonder ook maar één ogenblik te aarzelen, zonder een ogenblik verdeeld te zijn tegen onszelfen of de wereld daarvan een verwijt te maken of de wereld te loven. Eenheid met God is het belangrijkste punt, dat er voor ons bestaat.

Nu kan men natuurlijk zeggen, dat het goddelijk leven zich heeft uitgedrukt in wetten. Dat is inderdaad waar. Men kan zeggen, dat deze wetten de mens beperken in zijn mogelijkheden. Ook dat is waar. Men kan nog verdergaan en zeggen, dat alleen zij, die volgens de juiste innerlijke wet leven, kunnen komen tot een werkelijke bewustwording. En ook dat is waar. Maar wat men hierbij vergeet is dit: De juiste wet is u ingeschapen. Gij zijt deel van de wet, zoals zij deel zijt van de kracht. Er bestaat geen scheiding tussen een goddelijke functie en u. Er staat geen enkele grens tussen een goddelijk bewustzijn en uw bewustzijn. Al wat er aan grens bestaat tussen kracht en licht en werking, is wat gijzelve als zodanig trekt. Meer niet.

Nu zal men mij tegenwerpen: "Maar wordt het bestaan dan niet zinloos, indien wij leven zonder het bewuste, het actieve streven?" Hoe kan ik zeggen, of ge bewust en actief streeft, of ge het spel van zelfbedrog speelt? Dat kunt alleen gijzelve weten. Wanneer uw bewuste en actieve streven - zoals zij het noemt - voor uzelf slechts betekent een vergroting van uw innerlijke vrede, vergroting van uw innerlijke kracht, een vermindering van uw oordeel over en uw binding aan de wereld, dan is het alleen maar een vervulling van een goddelijke wet. Meer niet. Maar indien uw streven een poging is uzelf te verheffen boven een nederigheid, waarin ge u niet thuis voelt, wanneer ge zoekt naar een meesterschap over werelden of sferen, dan maakt ge een grote fout. Dan is uw streven naar bewustwording zeker geen streven, dat u werkelijk bewustzijn brengt. Dan is het slechts een verschuiving der begoocheling en daarin een groot gevaar voor het eigen bestaan in alle wereld en sfeer.

Ge zult zeggen: "Maar de stoffelijke consequenties dan? Wij leven in de stof. Wanneer wij alleen maar die goddelijke wil vervullen, wanneer wij ons alleen maar houden aan het heden en niet denken aan gisteren of morgen, waar blijft dan de verantwoordelijkheid?" Die verantwoordelijkheid ligt in de realisatie van dit ogenblik. Degeen, die zoekt verantwoording te dragen voor hetgeen morgen gebeurt, brengt in het heden een strijd te weeg, want er bestaat een tegenstelling tussen nu en morgen, nu en gisteren. Eerst als deze drie als eenheid beleefd worden op elk moment, zonder bewuste scheiding daartussen, zonder een zorgen voor morgen of een treuren b.v. over het verleden, dan kan er gesproken worden van levensintensiteit.

Wanneer gezegd wordt: "Wat ik vroeger geweest ben, was belangrijk, wat ik vroeger beleefd heb, was zo belangrijk," dan gaat ge oordelen over het heden. Dit belet u in het heden intens te leven. Het belet u ook in het heden de volle kracht op te nemen, die u in het heden gegeven is. Ge verliest uw krachten; ge vermindert uw bewustwording. Eenheid beleven is heel iets anders. Heel iets anders dan voorzorgen of u houden aan stoffelijke normen.

De consequenties, die dit in de stof hebben kan, als b.v. de z.g. strijd met de gemeenschap, zijn in feite erg onbelangrijk. In de eerste plaats, wanneer ge handelt volgens het Goddelijke in u, zult ge de wereld zoveel kunnen geven, dat niemand u een verwijt zal maken van uw z.g. excentriciteit. Daarvoor zijt ge te goed geworden, te harmonisch, teveel mens van nu. Wanneer men u misschien tot offer kiest, dan zal dat offer zelve een bevestiging zijn van uw innerlijk wezen, een uitdrukking van de goddelijke wil op aarde, een openbaring misschien van cosmische krachten binnen de beperking van de sfeer, waarin ge vertoeft. Wanneer ge dit allemaal begrijpt, dan zult ge u niet afvragen: "Wat zijn de consequenties?" Want die consequenties zijn erg onbelangrijk. Ze zijn slechts belangrijk in uw ogen, omdat ge oordeelt van een eenzijdig standpunt uit. Wie de harmonie zoekt, zoekt God op zichzelf. En die zal zeker leven als een goed mens. Heel vaak beheerster, beperkter dan menigeen, die zich beroemt op zijn eigen wijsheid en die een oordeel heeft. Maar ge zult het nooit opzichtig doen. Ge zult vervloeien met het leven en daardoor het leven in Uzelf kunnen ervaren.

Eén van de belangrijkste leringen op dit gebied hebben wij gekregen van één van de grootmeesters van de sfeer van wit licht. Dezen openbaren zich zelden en waar zij gedachten uitzenden, wordt het weer nog moeilijker dan zo even om een juiste vertaling te geven in het menselijk woord. Voordat ik echter mijn betoog besluit wil ik dat toch proberen. Wanneer dit misschien te lyrisch klinkt, vergeet dan niet: Complete gedachtenbeelden moeten beschreven worden; ze kunnen niet tot een nuchtere formule worden teruggebracht.

"Wanneer in de zee een druppel zich afschermt, zo wordt hij geslingerd van links naar rechts. Zo dreigt hij telkenmale onder te gaan, tot de begrenzing dreigt te verbreken. Zijn bestaan zal reeds in angst zijn, wanneer de zon glimlacht. Wanneer echter de wind met bolle kaken de wolken opzweept, dan is er een verbeterden strijd om het bestaan, een voortdurend krachtverlies in een poging om het "ik" te blijven. Zoals deze druppel water - ten slotte toch brekend en opgaand in het geheel van de oceaan - is de mens. Zoals deze druppel is de geest, die zich beroept op haar "ik". Zoals deze druppel water, die trachtte zichzelf te zijn in een oceaan van water, zijn allen, die een oordeel kennen, allen, die in de verschillen willen aflezen, wat de werkelijkheid is. Maar wanneer een druppel water een bewustzijn heeft en hij valt uit de grauwe wolken in de oceaan, zich oplossend in het geheel, zo bevat hij in zich al, wat een oceaan draagt. In hem zijn de edele metalen, fijn verdeeld en zwevend als een filter van zilver en goud. In hem zijn de zouten, een kostbare reeks van kristallen, bouwend en ondergaand. Ja, in hem zijn de wolken, die drijven langs de hemel, zowel als de onberoerde diepten, waarin de felle en kille stroom het water doet jagen rond de aardkorst. In al deze dingen zal hij zijn. De druppel wordt tot zee, wanneer hij de zee aanvaardt. Maar hij wordt zichzelf tot kwelling, wanneer hij zich afzondert.

Wanneer een ster aan de hemel staat en licht wil geven, dat overal gezien moet worden, dan wordt ze verteerd, dan dooft ze snel. En lijdend en oude glorie bejammerend zal ze zijn als een steen in de ruimte. Maar wanneer een ster licht geeft, omdat het haar aard is licht te geven, zich niet afvragend welke weg of waarheen, dan zal ze soms fel zijn als een fakkel aan de hemel en soms alleen een lichtend punt, verscholen in het donkere duister. Maar ze zal zijn. En wanneer haar einde komt, zo dooft ze niet tot levenloze klomp. Dan wordt ze tot een wolk, die als een gazen sluier door de hemelen trekt om in andere sterren het licht van deze ene ster weer te ontsteken. Dan beeldt deze kracht uit het woord van de schepping. Zo sprak zij: "Het worde licht" en het werd licht. Want het licht ligt in de kracht; niet in de straling, die

het kenbaar maakte. In de ster, die dit beleeft, leeft het Al.

De geest, die zegt: "Ik ben, ik streef, ik leef," heeft een grens rond zich gebouwd. Door die grens wordt het moeilijk gemaakt haar dat te geven, wat voor haar leven noodzakelijk is. Door die grens wordt het haar onmogelijk gemaakt te zien in de werkelijkheid. Blind en verhongerd ligt ze in haar zelfgeschapen kerker en roept: "Dit is de wereld." Doch de geest, die deze grenzen kan doen vallen, de geest, die in staat is deze muur te slechten, zij vervloeit met het Al. De lichtende dromen van de mensen, de wondere belevingen van licht en geest en de steeds weer opflakkerende demonie van het duister worden samen verweven tot één gedachte, één wet en één werkelijkheid. Want dit alles leeft in een ieder. En dit beseffen en daarmee één zijn wil zeggen: één zijn met de werkelijkheid.

Deze werkelijkheid noemen wij God. Het verblindende licht, waarin alle krachten tezamen komen. Dat licht, dat gedeeld kan worden en elke kracht afzonderlijk kan doen zien als kleuren en warmte, maar toch in feite één geheel blijft. Het geheel erkennen wil zeggen: Alle deelwaarden in je bezitten. Daarom is het nodig, dat de grenzen vallen, dat de vorm verbleekt en overblijft het bewustzijn, dat slechts eenheid kent met de levende Kracht.

Ziet u, vrienden, dit is dan een poging - en ik vrees een maar ten dele geslaagde poging - om iets over te brengen van de leringen, die ons worden gegeven. Ik wil niet zeggen, dat ze goed zijn of kwaad. Maar ze passen in ons wezen. Ze maken het meer open. Leringen en lessen worden niet gegeven, opdat ge meer uzelf zult zijn, maar opdat ge meer één met God zult zijn. En zoals wij die ondergaan, hopen we, dat ook u zult leren uw lessen te ondergaan, erkennende dat niets belangrijker is dan eenheid met God. En daarmee heb ik dan mijn bijdrage voor deze morgen besloten en is het woord aan de tweede spreker. Ik wens u verder nog een gezegende zondag.

Goeden morgen, vrienden.

Het begint al een beetje herfstig te worden. De eerste nachtvorst hangt in de lucht. Het bleke zonnetje en de watermassa's uit de wolken zijn wel een teken, dat de zomer voorbij is. Wanneer we dat nu gaan toepassen op het onderwerp van de vorige spreker, kunnen we b.v. de bomen gaan bekijken. Wat is er mooier dan een bos in de herfst? Van het felle geel, het haast witte goud van sommige bladeren, gaat het kleurenspeel verder via flarden van licht naar een gloeiend rood tot een dofheid van bijna doods bruin. Daartussen is nog het groen van het leven en aan de andere kant zien we al de kale takken, die de winterse dood schijnen te voorspellen. Zo'n bos is een uitdrukking van alle aspecten van het leven. En het te zien is schoon, maar het is een verschijnsel.

Stel u voor, dat het woud een persoonlijkheid heeft. Dan zal het die schoonheid ongetwijfeld aangenaam beleven. Het zal trots zijn op zichzelf en zeggen: "Zie hoe wonderlijk wij in kleuren de schoonheid van de herfst mogen openbaren." Ik kan me voorstellen, dat het woud speelt met flarden van nevels in de laatste zonnestralen. Dat het probeert de kleuren nog feller naast elkaar te zetten, opdat nog overweldigender de pracht van het sterven, van de herfst, geopenbaard wordt.

Maar is het wel een sterven? Het is eigenlijk niets anders dan een zinnenspel. Want als het bos leeft, werkt het in de herfst aan de voorbereiding van de winter. De winter wordt lente en in de lente worden de zomer en de herfst reeds voorvoeld. Het is een voortdurende

cyclus en de herfst heeft als verschijnsel weinig betekenis. Hij is slechts een fase, zoals bij u de ademhaling bestaat uit een inademen en een uitademen en eventueel een ogenblik adempauze.

Dit is overal te vinden. De dieren b.v. hebben ook bepaalde tijden in het leven. Zo zijn er de herten, die op het ogenblik weer hun vreemde roep door de wouden laten gaan. Voor de dieren zelf is er natuurlijk deze tijd met zijn bijzondere aspecten, de strijd, de gevechten, het zoeken naar gemeenschap. Maar boven al die wezens staat een geest, de groepsgeest. En die groepsgeest is wel degelijk de baas. Die weet, dat dit behoort tot de dingen, die nodig zijn voor het leven van de herten. Die geest is niet van gisteren; die geest was er al, toen de grote monsters nog over de wereld gingen. En in die dagen gingen de eerste herten - sommige zeer groot; andere zeer klein - over de wereld en speelden precies hetzelfde spel. De kleuren waren anders, het tempo was misschien wat anders, soms was er kou, soms tropische hitte, maar de herten gingen verder. En de geest leefde.

Door al die tijden heen is de wereld aardig veranderd, maar het leven zelf is niet veranderd; het is steeds blijven doorgaan. Alle verschijnselen en alle punten zijn daarin zo'n klein beetje tot eenheid geworden. En als je dat maar kunt beseffen, dan weet je, dat alles, wat zo tijdelijk lijkt, alleen maar een uiting is.

Zie naar de vogels. Al maanden geleden begonnen ze te zwermen. En nu trekken de laatste warmtezoekers naar het zuiden, terwijl uit het noorden de pijlvormige groepen al aankomen, die hier voor de winter een onderdak zoeken. Dan zeg je: "Dat is de herfst." Zeker. Maar het is ook de eeuwige kringloop van één en hetzelfde leven. Er is geen verschil in deze dingen. Ze komen overeen. De herfst is maar een uiting van het jaar, een deel van het jaar. Wij kunnen het jaar kennen in de herfst, maar het is ook lente, het is ook zomer, het is ook winter.

Kijk eens, als je het geheel bekijkt, is het misschien moeilijker om de delen te appreciëren. Zo hebben ze in delen van China de gewoonte om wonderbaarlijk mooi snijwerk te maken uit been en uit ivoor. Maar er zijn dingen bij, die je werkelijk met een vergrootglas moet zien om ze te kunnen appreciëren. Je ziet dan een met levende lijntjes bezet stukje ivoor. De voorstellingen zijn gebeeldhoud met zo'n onvoorstelbare fijnheid, dat daar het hele leven van de hele wereld in zo'n klein stukje schijnt uitgebeeld. Misschien gun je je de tijd om nu eens één klein détail ervan goed te bekijken. Dan leer je een massa over de gedachten van degenen, die het heeft gemaakt. Maar ook over de eigenschappen van het ivoor. En misschien nog meer over jezelf.

Het appreciëren van de kunst in details is de meesten niet aangeboren. Men vindt, dat men de grote, algemene indruk moet nemen. En al die fijne deeltjes, nu ja, die moet men dan maar verwaarlozen. Toch is het leven precies het omgekeerde. Er is zon - nu nog - en daadlijk weer regen. Dat vindt u toch belangrijke dingen? De kou, die in de nacht komt aansluipen en die u gauw een extra deken doet grijpen of de kachel extra doet opstoken, dat vindt u toch belangrijke dingen? Toch zijn dit niet meer dan enkele lijntjes in het grote beeld van het jaar. En zo kunnen we verdergaan.

U zult zeggen: "Maar het is toch wel belangrijk, dat je geboren wordt in de wereld. En hoe belangrijk is het niet om te huwen en nageslacht voort te brengen. Wat een sombere dag is het eigenlijk, wanneer je ten grave gedragen wordt. Wat is het leven toch belangrijk en wat is het toch veel."

Het leven is één ding. En al hetgeen u in vele levens doormaakt is niet meer dan wat een kunstenaar bij wijze van spreken op een kersepit heeft gegrift en die hij de keizer aanbiedt om te laten zien; hoeveel schoonheid op een klein oppervlak kan worden samengebracht. Uw leven is één geheel. De geboorte verandert er niets aan, het huwe-

lijk niet en de dood niet. U leeft. En alles, wat ge ervan kent, is alleen maar openbaring. Meer niet.

Nu zou het natuurlijk dwaas zijn, als we zouden zeggen: "We moeten alleen maar het grote geheel gaan bekijken." Neen, we moeten begrijpen, dat het deel is van een groot geheel. Dus als je de herfst ziet - een deel van het jaar - dan brengt hij naast de weemoed van de komende winter toch ook weer de belofte van de lente met zich. Dan leeft de zomer nog in een vage herinnering hier en daar van wat groen. Dan vind je in het spel van de paddestoelen, in hun kleurigheid, iets terug van de eerste bloemen, die de zomer kwamen verfraaien. En wanneer je dan heel ver weg een laatste groen blaadje ziet wegkruipen voor de aankomende kou, dan doet je dat denken aan de eerste bladeren, die in de lente zijn uitgekomen. Dan is het een deel van het geheel geworden, dan heeft het schoonheid, dan heeft het zin.

Maar als je herfst alleen maar apart bekijkt, dan is hij somber, tragisch, treurig. Al die mooie kleuren, al die bladeren... gebrek aan sap, aan warmte, aan zonlicht. Het goud, dat ritselt op de grond.... de lijken van bladeren, die gewuifd hebben in de wind. De kleurrijke paddestoelen.... tekenen van de verderfelijke schimmel, die de hele bosbodem doortrekt, van te grote vochtigheid en te veel schaduw. Je kunt het beeld zo lelijk maken als je maar wilt. Als je je er lang zo mee bezighoudt, kun je er zelfs in ondergaan. Dan kun je zeggen: "Wat hebben we nu nog aan het leven!"

Zo is het met uw eigen leven precies hetzelfde. Dan beklagen de mensen zich en zeggen: "In die oorlog hebben we het toch zo slecht gehad. Ja, we hebben er ons doorheen geslagen, maar nog vandaag aan de dag voel ik de gevolgen in me." Ze zullen wel gelijk hebben. Maar was dat nu alleen die periode, die u zover heeft gebracht als u nu bent? Of was er nog een hele hoop meer bij? Komt dat nu alleen maar uit die paar jaren van fel beleven, of zitten daar nog 20, 30 jaren vóór met ook een nare betekenis? En zit daarvóór een jeugd? En daarvóór een andere wereld met een honger naar stoffelijk leven, omdat je niet verder kón?

De mens is zo gewend op een enkele fase de nadruk te leggen. En als je het mij vraagt, is dat een grote stommititeit. Men kan wel zeggen: "Maar nu sta ik alleen in de wereld en wat nu?" Onzin. Wat is dit anders dan één verschijnsel van hetzelfde, dat je hele leven heeft beheerst? Eenheid en scheiding worden in hetzelfde uitgebeeld. Lang voordat dit begon was er al een oorzaak, waardoor je dit moest kiezen. En datgene, wat er dadelijk zal zijn - misschien de perfecte eenheid, wanneer je een enkele keer durft te veranderen - die is er vandaag aan de dag ook al. Alleen.... je realiseert het je niet. Je kijkt teveel naar de verschijnselen. Wanneer je kijkt naar de enkele bladeren van de herfst en je denkt niet aan het jaar, dan lijkt de wereld somber.

Je zegt: "Wij worden toch maar zwaar beproefd, want wij hebben zoveel leed en wij hebben zoveel zus en zoveel zo." Het zal wel waar zijn. Maar bekijk eens het geheel, de zin van het geheel. Is het misschien niet nodig? Er is misschien uw eigenzinnigheid, uw eigen manier van leven en denken, het u niet kunnen overgeven - ondanks alle pogen - aan wat oorzakelijk is voor het verschijnsel, waardoor u nu verblind wordt. Maar is het niet tevens een teken, dat u leert? En dat u zo dadelijk wel kunt komen tot die volmaakte eenheid?

Zo kun je verdergaan. Zolang je de zaak stukje voor stukje bekijkt, is het niet veel waard. Zolang je het leven in stukjes en brokjes blijft hakken van dagen, dat we pech hebben en dagen, dat we geluk hebben, dagen dat we ziek zijn en dagen, dat we gezond zijn, van ogenblikken en perioden en die tegen elkaar blijven afwegen, door elkaar heen blijven mengen met een beetje specerijen van herinnering, bluff en wat zelfbedrog, waar komen we dan terecht? Het leven in zijn geheel kun

je toch niet onderbreken. Dat kun je niet in stukjes hakken. En doe je het toch, dan is het je eigen schuld, als het leven weinig inhoud heeft en je in moeilijkheden zit.

Op het ogenblik dat een mens gaat zeggen: "Dit is zo belangrijk, dit kan niet anders," heeft hij weer eens een stuk van zijn leven in brokjes gehakt en heeft hij geprobeerd aan het leven zelf de harmonie en de voortgang te ontnemen. Stel u eens voor, dat een kind zegt: "Ik wil niet slapen, want ik heb geen tijd om te slapen. Ik heb nog zoveel te spelen, zoveel te dromen." Wat zegt u dan? "Maar bed. Ga nu slapen. Ik zal je een verhaaltje vertellen, je krijgt nog wat water en ik zal je toedekken, maar je gaat toch slapen." Vindt u het vreemd, dat het leven precies hetzelfde doet?

De mensen zijn net kinderen. "Ik moet nog zoveel doen. Ik moet zorgen voor geld, voor goed, voor de mensen, voor bewustzijn; ik heb geen tijd." Maar als je zo leeft, heb je geen tijd. Goed, dan maakt het leven je ziek. En als dat niet voldoende helpt, dan sterf je maar. Dan moet je wel rusten.

Een ander zegt: "Ik heb helemaal geen zin om verantwoordelijkheid te dragen. Nee hoor, niets voor mij; laat mij maar gezellig suffen." "Nee," zegt het leven, "opstaan; kom, je moet naar school." En als je dan zegt: "Nee, ik wil niet," dan loopt alles in het honderd. Dan sta je arm, naakt, ongekleed en hongerig a.h.w. plotseling in een heel wilde, vreemde wereld en dan moet je maar zien, hoe je het redt. Dan achtervolgt het ongeluk je en overal, waar je komt, gaat het precies verkeerd. Net zolang, tot je hebt geleerd te werken, want het is werktijd.

Maar in het leven is er werktijd en rusttijd afwisselend. Want het is "het Leven". En het Leven heeft ook leven in de stof en in de geest in vaste volgorde. Dageen, die dat bepaalt, is de Vader. Dat is de Wijsheid, de grote Kracht. Die maakt de cycli uit in hun verschijnselen. Maar als wij ons vastklampen aan de verschijnselen, zullen we nooit de werkelijkheid beseffen. We moeten zien, dat alles één geheel is en het als een geheel beleven. Dan maakt het niet zoveel verschil meer uit wat je bent of hoe je bent of waar je bent.

Wanneer je een mooie glimmende bal hebt, overal gelijk vernikkeld, maakt het dan veel uit, of het puntje, dat op dit ogenblik een lichtstraal vangt, aan de oppervlakte ligt? De bol reflecteert en wentelt. Wij zijn eigenlijk ook meer dergelijke bollen dan we wel beseffen. Ook wij geven aan het leven de gelijkmatigheid van het leven terug. Wij weerkaatsen de levende Kracht. En waar Zij ons beroert is eigenlijk van geen belang, omdat ons hele wezen, het volmaakte bestaan, het hele zijn ermee verbonden is en niet alleen maar het ogenblikje van vandaag of morgen. Zo kun je misschien proberen de zaak meer in zijn geheel te zien en te waarderen. En pas, wanneer je dat geleerd hebt, kun je in het ogenblik leven, zoals mijn voorganger heeft aangeraden: in het Nu. En in het Nu kun je alleen leven, wanneer je beseft, dat het geheel harmonisch is, eeuwig, onveranderlijk. Dan kun je vandaag en morgen en alles accepteren. Dan maakt het niets uit. Maar zolang je niet beseft, hoe groot die eenheid is, zolang je niet kunt aanvoelen, dat zomer, herfst, winter en lente één zijn, één cyclus van leven, één uiting van een onveranderlijk Leven, kom je er niet.

Daarom wil ik voor deze zondag er mijn raad aan toevoegen: "Probeer de dingen niet alleen te overzien als verschijnselen van nu. Leef in het leven altijd en maak je geen zorgen voor morgen of over gisteren. Maar beseft, dat je hele leven één geheel is, één harmonisch geheel, ook al denk je zelf, dat er nog wel eens hiaten en strijd in zit. Begrijp, dat dit dan maar één plekje is van dat grote Leven, waarvan je deel uitmaakt. Dat cosmische Leven, dat was in den beginne en dat in het eind van de schepping weer tot God zal terugkeren.

Vrienden, prettige dag verder.

S T O R M.

Hij komt uit het westen aangebolderd
met holle, kille vlagen
en speelt met de golven, tot zij als schuim
over de duinen jagen.

Hij gaat over land en breekt er het hout.
Hij doet de vensters sidd'ren.
Hij spreekt met een stem vol groots geweld:
"Mens, uw vermogen en uw kunnen
heeft natuur een grens gesteld.
Ik ben de storm!"

"Ik ben de storm," zo spreekt ook de tijd
en zijn stem is ijzig koud,
aanbolderend uit de eeuwigheid,
de mensen jagend langs het rad der daden.
Hij dwingt hen voort te gaan op vreemde,
onbegrepen paden
naar een einddoel, dat zij niet vermoe'en.

"Ik ben de storm," zo spreekt de kracht der geest.
en komt uit sferen aangeraasd,
werkt in de wereld, blaast,
tot oude ideeën vallen uiteen.
Tot zij werkelijkheden scheidt,
waar eens de waan regeerde
en geest tot geest zal gaan.

Als al tot stilte wederkeerde,
blijkt de storm een barre waan.
De stilte blijft ons voortbestaan.
De stilte is de eeuwigheid, is God.
De storm is slechts verschijnsel,
dat onbegrip en strijd
met zijn geweld steeds begeleidt.

:--:--:--: